

باسمه تعالی

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده مهندسی برق

روش‌های ریاضی در مهندسی - ۲۵۸۷۲ - گروه ۲ - پاییز ۱۴۰۲-۰۳

استاد درس: دکتر امیری

تمرین سری پنجم

موعد تحویل: ۱۵ آذر ماه - ساعت ۲۳:۵۹

ابهامات و مشکلات خود در مورد این تمرین را می‌توانید با دستیاران طراح، خانم حریقی و خانم ملکی مطرح کنید.

@SN_HAR @Rosebaekfany

۱ مقدار ویژه و بردار ویژه

ماتریس A یک ماتریس مربعی 3×3 با مقادیر ویژه $\lambda = 1, -1, 2$ و بردار ویژه‌های x_1, x_2, x_3 است.

(الف) مقادیر و بردارهای ویژه ماتریس $(A^2 - 3A + 4I)^{-1}$ را بیابید.

(ب) برای مقادیر بزرگ n ، $A^n x$ به چه مقداری میل می‌کند و چه شرطی باید روی x برقرار باشد؟

۲ ماتریس مارکوف

ماتریس‌های مارکوف کاربردهای فراوانی در پردازش سیگنال و تئوری اطلاعات دارند. ساختار این ماتریس‌ها به گونه‌ای است که مجموع عناصر هر سطر آن ۱ گردد (یک توزیع احتمال گسسته).

(الف) نشان دهید که برای تمامی ماتریس‌های مارکوف M ، بردار ویژه $o = [1, 1, \dots, 1]$ با مقدار ویژه ۱ برای M^T وجود دارد.

(ب) اگر x_k بردار ویژه ماتریس M برای مقادیر ویژه جز ۱ باشد نشان دهید $o^T x_k = 0$ برقرار خواهد بود.

(پ) اگر x را به صورت دلخواه با پایه بردارهای ویژه گسترش دهیم به صورتی که $x = c_1 x_1 + \dots + c_m x_m$ و x_m بردار ویژه حالت پایدار $\lambda = 1$ و مقادیر ویژه هیچ یک از باقی بردارهای ویژه ۱ نباشد، با استفاده از $o^T x_k$ رابطه‌ای برای c_m بدست آورید.

(ت) اگر تمامی بردارهای ویژه اندازه‌ای کمتر از یک داشته باشند، با میل کردن n به سمت بی‌نهایت، $M^n x$ به چه مقداری میل می‌کند (برحسب o ، x و x_m بیان کنید).

۳ نابرابری رایلی

اگر ماتریس $A \in M_n$ یک ماتریس متقارن باشد، آنگاه برای هر بردار ناصفر $x \in \mathbb{R}^n$ نشان دهید که این رابطه (برای اعداد تماماً حقیقی زیر) برقرار است:

$$\lambda_{\min} \leq \frac{x^T A x}{\|x\|^2} \leq \lambda_{\max}$$

که در آن $\lambda_{\min}$ و $\lambda_{\max}$ به ترتیب کوچکترین و بزرگترین مقدار ویژه ماتریس A است. این نابرابری، رابطه‌ای بسیار کاربردی در بهینه سازی است.

۴ ماتریس‌های متشابه

اگر ماتریس‌های $A, B \in M_n$ متشابه باشند، درستی گزاره‌های زیر را نشان دهید.

(الف) $tr(A) = tr(B)$

(ب) $det(A) = det(B)$

پ) A^2 و B^2 نیز متشابه هستند.
 ت) اگر A قطری شدنی باشد، B نیز قطری شدنی است.

۵ ماتریس‌های مثبت نیمه معین

ماتریس‌های مثبت نیمه معین $A, B \in M_n$ را در نظر بگیرید. نشان دهید:
 الف) مقادیر ویژه AB و BA نامنفی هستند.
 ب) AB مثبت نیمه معین است اگر و تنها اگر $AB = BA$ برقرار باشد.
 پ) $0 \leq A^{\frac{1}{2}} B A^{\frac{1}{2}}$ (امتیازی)

۶ قطری شدنی بودن ماتریس‌ها (امتیازی)

ماتریس‌های $A, B \in M_n$ را که $AB = BA$ برقرار است، در نظر بگیرید.
 الف) نشان دهید اگر ماتریس A ، n مقدار ویژه متمایز داشته باشد، آنگاه هر کدام از ماتریس‌های A ، B و BA قطری شدنی هستند.
 ب) نشان دهید اگر A و B قطری شدنی باشند، ماتریس معکوس پذیر X وجود خواهد داشت به گونه ای که هر دو ماتریس $D_1 = X^{-1}AX$ و $D_2 = X^{-1}BX$ قطری باشند. در این حالت A و B را قطری شدنی همزمان می نامیم. به عبارتی می توانیم هر دو ماتریس را به صورت همزمان و در یک پایه مشترک قطری کنیم. آیا عکس این رابطه نیز برقرار است؟ (یعنی اگر A و B همزمان قطری شدنی باشند، می توان گفت $AB = BA$)؟